

TOŠ TRENČÍN národný podnik Kúbra - Trenčín

INVENTÁR

k fondu Erich Grossmann,
strojné zámočníctvo, Bratislava

rok 1940 - 1948, 1950

168

Kúbra - Trenčín 1966

T O S T R E N Ā Í N , národný podnik, K U B R A - T R E N Ā Í N .

I N V E N T Ā R

k fondu Erich G R O S S M A N N , strojné zámočníctvo,
B r a t i s l a v a

rok 1940 - 1948, 1950

KUBRA-TRENČÍN 1 9 6 6 .

Ú v o d :

Súkromná firma Erich G r o s s m a n n , strojné zámočníctvo v B r a t i s l a v e podľa lexikálnych údajov bola založená v roku 1933 a jej podnikateľom a majiteľom bol Erich G r o s s m a n n , bytom v Bratislave, Mlynské Nivy čp.754. V roku 1940 bola táto súkromná firma zaregistrovaná v obchodnom registriku obchodných firiem jednotlivcov u Krajského súdu v Bratislave na strane 40, vo sväzku A XII.4410 v slovenskom a nemeckom znení a svoju činnosť prevádzala na základe živnostenských oprávnení. Prokuristom firmy bol Eugen G r ü n n e r , bytom v Bratislave, Oravská čp.9.

Hlavné sídlo firmy bolo v Bratislave, Mlynské Nivy čp.754.

Predmetom podnikania bola živnosť zámočnícka.

Závod spočiatku prevádzal všetky stavebné zámočnícke práce, vyrábala rezervoary, varné kotle, rúrové chladiče, vakuové sušiarne a kotle, boilery a rozličné prístroje pre chemický priemysel. Zvlášť zaoberal sa výrobou železných skriniek na šaty, ohňovzdorných a nedobytných pokladní. Popritom prevádzal tiež stavby rozličných konštrukcií, ako železné strešné konštrukcie, stožiare pre lanovku pre elektrárne a anténové stožiare a napokon vyrábala podesty a prevádzal všetky konštrukcie týkajúce sa ocelových stavieb. Naposledy sa zameriaval na výrobu železných konštrukcií a výtahov.

Závod svoju výrobnú činnosť prevádzal vo dvoch poschodových murovaných budovách. V dome čp.754 boli kancelárie a byt majiteľa, povedľa nej bola prízemná murovaná dielňa na výrobu výtahov a v dome čp.765 bola technická kancelária a konštrukčná dielňa. Ďalej vo dvore sa nachádzala drevená kováčska dielňa, ktorá bola v poslednej

dobe prestavená za murovanú, umývarňa nástrojov, garáž a drevené stavby slúžiace za sklady materiálu, dreva a uhlia. Priestranstvo závodu spredu bolo oplotené drôtovým pletivom a vzadu dreveným plotom. Objekty boli postavené na parc.č.9366/4 a parc.čís.9366/6 o celkovej výmere 2301 m² o zastavenej ploche 1963.65 m².

Po oslobodení v roku 1945 výmerom Povereníctva SNR pre priemysel a obchod v Bratislave zo dňa 18. augusta 1945, čís.502-2017 na majetkovú podstatu firmy Erich Grossmann, zámočníctvo v Bratislave bola zvedená n á r o d n á s p r á v a . Za národného správcu bol menovaný Pavol K y s e l ý , bytom v Bratislave, Zelinárska čp.8.

Majiteľ firmy Erich Grossmann bol nemeckej národnosti ktorý pred prechodom fronty v roku 1945 sa odsťahoval do Rakúska, kam odviekol aj väčšiu časť hodnotných strojov.

Podnik Erich Grossman, závod na železné konštrukcie v Bratislave, Mlynské Nivy 754 výmerom Národného výboru v Bratislave zo dňa 18.VII.1946, čís.82725/VI-1946 bol podľa dekrétu prezidenta republiky zo dňa 25.10.1945 čís.108 Zb dľa §-u 1 ods.4 o konfiškácii nepriateľského majetku vyhlásený za k o n f i š k á t . Za národného správcu výmerom Povereníctva priemyslu a obchodu zo dňa 18.septembra 1946, čís.III-21.2162/1-1946 po odvolaní Pavla Kyselého bol ustanovený Štefan O p a v s k ý , bytom v Bratislave, Mlynské Nivy čp.754.

Čistý majetok konfiškátu Ericha Grossmanna bol v rozvahe k 31.12.1945 vyčíslený na sumu Kčs 1,385.799⁸⁰, k 31.12.1946 na sumu Kčs 997.188.70 a k 31.VII.1947 na sumu Kčs 595.994.65 pričom vo výsledovke záverečného vyúčtovania národnej správy sú vykázané straty za rok 1945 Kčs 59.351.10, za rok 1946 Kčs 379.181.70 a k 31.7.1947 Kčs 1,266.692.95. Rozdielny hospodársky výsledok bol zapríčinený tým, že závod bol nedostatočne vybavený

./.

strojným parkom a bolo nutné postarať sa o jeho doplnenie.

Podnik v dobe znárodnenia zamestnával 52 jednicových robotníkov, 9 režijných robotníkov, 35 učňov, 3 techn. a 4 adm. úradníkov, ktorý stav osadenstva sa postupne zvyšoval.

V priebehu znárodnenia v podniku firmy Erich Grossmann bola založená odborová organizácia závodného výboru s predsedom Petrom K i m l i č k o m .

Proces znárodnenia priemyselných podnikov dotkol sa pochopiteľne i tohoto konfiškátu. Uznesením rady Osídľovacieho úradu a FNO na základe §-u 3 vyhlášky Osídľovacieho úradu pre Slovensko uverejnenej v Úr.v. čís.1575/46 ako i vyhlášky ministra priemyslu zo dňa 3.augusta 1948 uverejnenej pod čís.1935 Úř.l. celá majetková podstata konfiškátu Ericha Grossmanna, zámočníctvo v Bratislave prešla a bola z a č l e n e n á do OMNIE, strojárne a automechanika, národného podniku v Bratislave s rozhodným dňom 1.augusta 1947.

Výmerom Povereníctva priemyslu a obchodu v Bratislave zo dňa 14.augusta 1947, čís.III/1-31/6-1947 bola preto národná správa konfiškátu z r u š e n á a výmerom Povereníctva priemyslu a obchodu zo dňa 18.septembra 1946, čís. III-2162/1-1946 národný správca Štefan Opavský z funkcie nár.spr. o d v o l a n ý .

Prevzatie majetkovej podstaty konfiškátu býv.firmy Erich Grossmann, zámočníctvo v Bratislave od FNO a odovzdanie tejto do správy OMNIE n.p. bolo prevedené dňa 12.augusta 1947 za prítomnosti Dr.Jozefa P a p á n e k a a Františka H i n d u l i a k a za FNO, za nár.podnik OMNIA boli prítomní Ján D o l e ž a l a Ladislav R y b á k a za bývalú firmu Grossman nár.spr.Štefan O p a v s k ý , Emilian K a l i š a účtovník Eugen G r ũ n n e r .

Podnikové riaditeľstvo OMNIE pričlenený konfiškát vzhľadom na jeho výrobný program zaradilo ako samostatný závod Grossmann do skupiny závodov na výrobu železných

konštrukcií a výtahov /ZKV/, pričom popri výrobe železných konštrukcií zameriaval sa tiež na výrobu nákladných výtahov, ktorá sa vtom čase sľubne rozvíjala.

Na základe prídelových listov Ministerstva priemyslu zo dňa 14.2.1947, čís.I/8-53822/47 a jeho dodatku zo dňa 12.6.1947 čís.I/8-174271/47, ďalej zo dňa 25.6.1947, čís.I/8-194164/47 a zo dňa 7.2.1948, čís.I/8-45929/48 do n.p.OMNIA, závod Grossmann bolo premiestnené strojné a výrobné zariadenie z konfiškátu bývalej firmy JUNG a RACHEL, továrne na výtahy, RUDOL u Liberca, kde po namontovaní strojov dňom 15.septembra 1947 bola zahájená výroba výtahov.

Vyhláškou Ministerstva priemyslu zo dňa 4.8.1948 číslo 2045 uverejnenej v čiastke 148 Úř.l. nastala zmena vo firemnom označení na "OMNIA, národný podnik" s vypustením doložky " strojárne a automechanika ".

Vzhľadom na reorganizáciu národného priemyslu kovorobného a strojárenského nastalo z r u š e n i e podnikových ústrední a ich pôsobnosť sa decentralizovala do novoutvorených národných podnikov / základných závodov /. V dôsledku toho, nastalo aj rozčlenenie národného podniku OMNIA Bratislava a podľa protokolu zo dňa 20.septembra 1949, schváleného OR-KOVO a vyhlášky č.2112 z roku 1949 Ú.l. závod Grossmann bol o d č l e n e n ý z majetkovej podstaty OMNIA n.p. a v č l e n e n ý do novozriadeného podniku " BIZ " Bratislavské inštalačné závody, národný podnik v Bratislave, ul.Paulínyho Tótha čp.l. s účinnosťou od 1.januára 1950 vtom samom rozsahu a stavom, aký bol vedený v dobe národnej správy. Napokon dňom 1.apríla 1950 utvorené boli krajové závody v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Nitre a v Prešove. Tieto krajové závody samostatne hospodárili podľa plánu a rozpočtu a viedli si aj prevádzkovú a finančnú učitáreň.

Tým fond Ericha G r o s s m a n n a , zámočníctvo v Bratislave pod starým názvom úplne z a n i k o l a zánik firmy bol vo firemnom registriku poznačený.

Rozhodnutím ministra priemyslu zo dňa 25.júla 1949,

./.

čís.12291/50-V-IV-1 uverejnenom v Úř.l. II.diel č.187 zo dňa 12.8.1949 došlo tiež k premiestneniu podnikového riaditeľstva OMNIE n.p. v Bratislave do odštiepeného závodu OMNIA, národný podnik Kubra-Trenčín a v dôsledku toho v roku 1950 bol presťahovaný i všetok spisový materiál býv.fondu Grossmann do podnikovej správy OMNIA n.p. Kubra-Trenčín.

Z celkového archívneho materiálu býv.firmy Grossmann, zámočníctvo v Bratislave sa zachovalo len t o r z o .Spisový materiál od jeho prevezenia zostal v neusporiadanom stave. Zväčša bol usporiadaný v roku 1959 a úplne spracovaný v roku 1963.

O robotníckom hnutí a boji členov KSS v podniku býv.firmy Erich Grossmann sa v pozostalom materiáli nenašli žiadne záznamy.

Škartácia fondu bola prevedená dňa 21.9.1959 pod č. Ar 104/81/59 a 20.9.1962 pod č.Ar 104/1/62.

Spisový materiál obsahuje väčšinou účtovný materiál z ktorého sa dá študovať hospodársky a finančný stav podniku. Z odpisu firemného registra možno zistiť dôležité právnicke skutočnosti a napokon písomnosti spojené v súvislosti jeho znárodnenia.

Pokladničný denník /americký/ obsahuje zápisy o príjmoch a výdavkoch od r.1944-1947. Pokladničná kniha veriteľov a dlžníkov obsahuje zápisy z roku 1940-1943.

Aktový materiál je písaný slovenskou rečou.

Písomnosti, ktoré vznikli po roku 1947 týkajú sa fondu Erich Grossman a sú preto pojaté do inventáru.

Regesty boli vyhotovené na podklade aktového materiálu a týkajú sa fondu firmy Erich Grossmann.

Archívny materiál usporiadal a inventár k nemu vyhotovil Arnošt Š k u l t é t y ,podnikový archivár TOS Trenčín, národný podnik, Kubra-Trenčín v roku 1966.

Vysvetlenie značiek :

Fa	= firma
nár.spr.	= národná správa
konf.	= konfiškát
n.p.	= národný podnik
MP	= Ministerstvo priemyslu
PPO	= Povereníctvo priemyslu a obchodu
OÚ-FNO	= Osídľovací úrad -Fond národnej obnovy
BIZ	= Bratislavské inštalačné závody
Ťř.l.	= Úřední list
ZKV	= Závod na výrobu železných konštrukcií a výtahov
EGB	= Erich Grosse mann, zámočníctvo, Bratislava.

S c h é m a f o n d u :

Vedenie a správa podniku

Učtovníctvo a výkazníctvo.

Štátny archív v Bratislave

V l a s t n ý i n v e n t á r :

Vedenie a správa podniku

čís. inv. jedm.	označenie materiálu	rok vzniku	číslo krabice /knihy/
1	Výpis z registra obchodných fi- riem jednotlivcov A XII.4410	1940	1
2	Rozhodnutie FNO v Bratislave o pridelení konfiškátu fy Erich Grossmann do OMNIE, n.p. Bratisla- va /rozh.FNO z 8.8.1947 č.10415/47	1947	1
3	Zápisnica o prevzatí majetkovej podstaty fy E.Grossmann OMNIOU n.p. Bratislava s preberacou uzávierkou k 31.7.1947.	1947	1
4	Výmer PPO o zrušení národnej správy fy E.Grossmann /z 14.8.1947 č.III/1 -31/6-1947 /	1947	1

Účtovníctvo a výkazníctvo

5	Hlásenia o finančnom hospodárení a stave závodu	1945-1947	1
6	Záverečné vyúčtovanie národnej sprá- vy s rozvahou za r.1945,1946 a 31.7. 1947 s prílohami	1945-1947	1
7	Inventúry súpis k 31.XII.1947 a 1948	1947-1948	1
8	Zápisnica o odovzdaní a prevzatí účtovníckej agendy /31.8.1948 /	1948	1
9	Päťročný výrobný a investičný plán pre rok 1949-1953	1948	1
10	Všeobecná korešpondencia v daňových a poplatkových veciach s daňovou knížkou č.9-945	1946-1948 1950	1
11	Pokladničná kniha veriteľov a dlužní- kov	1940-1943	knihy č.1
12	Pokladničný denník /americký/	1944-1947	knihy č.2

O b s a h :

Úvod	strana	2-6
Vysvetlenie značiek.	"-	7
Schéma fondu	"-	8
Vedenie a správa podniku	"-	9
Účtovníctvo a výkazníctvo	"-	9

Státny archív v Bratislave